

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedés,
hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Tizennegyedik évfolyam.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttanak.

Béke.

Az utolsó pillanatban, amidőn a fegyvert már egymás ellen irányították az ellenfelek, fölröpült a békegalamb s rövidesen megtörtént az, amit egy órával előbb hihetetlennek tartott mindenki: a békekötés. Kormány és ellenzék megkötötték a — békét. Ez jelenleg a politika szenzációja s jelentősége nagy kihatással lesz a politikai helyzet kialakulására s a parlamenti életre.

E hasábkon már számtalanszor kifejtettük, hogy a magyar parlamentárismus legnagyobb betegsége a kisebbségi akarat ráerőszakolása a többségre s azzal kapcsolatosan az obstrukció. Egy évtized keserves tanúságai tanítottak meg bennünket erre az igazságra. Nem lehet vitás, hogy az obstrukciónak a mi speciális magyar viszonyaink között van jogosultsága, de csakis mint ultima racionának, vagyis a végső szükségben, amidőn a nemzet legfőbb javai forognak kockán s azok megmenntése csakis a

parlamenti ellenállás által érhető el. Ebben az esetben megmozdul az egész ország — mint tette azt öt évvel ezelőtt — s maga a nemzet áll azok mögé, akik a parlamentben jogainak megvédelmezése érdekében az erőszakosság eszközehez nyulnak.

Más azonban a jelenlegi helyzet. A mostani obstrukciót a véderőreformok szülték s a véderőjavaslat benyújtása volt közvetlen kitörésének oka. Az most a kérdés, hogy volt-e csak valami jogosultsága az obstrukciónak, a politikai helyzet erőszakos felborításának? Erre a kérdésre maguk az ellenzéki pártok előkelő vezéreiből feleltek meg a véderőreform bizottsági tárgyalásánál, amikor elismerték, hogy a jelenlegi védtörvény elavult s a hadsereg fejlesztése mulhatlanul szükséges. Jogosultságról tehát szó sem lehet s a véderőreformmal kapcsolatosan sokkal inkább érhető el jelentős eredmények a magyar államiság szempontjából egy magas parlamenti vitával, mint az erőszak fegyvereivel melyeknek alkalma-

zása könnyen megsebezheti a handabandázókat. Ennek tudata kényszeríthette az ellenzékot arra, hogy még egyszer, az utolsó pillanatban számoljon a béke és a harc eshetőségeivel s mindnyájan őszintén örülhetünk annak, hogy a józan belátás lett urrá a harc hirdetői felett. Érthető tehát, ha megkönnyebbülve fölélekedtünk: hála az eget urának, véget ért a politikai harc s most már egyébről is éshetik szó, mint a politikáról, mivelhogy az ország és nemzet érdeke annyi és annyi szociális és kulturális reform megvalósítását követeli, sürgősen követeli, hacsak Balkán népeinek szégyenletes kulturnívóján nem akarunk továbbra is megmaradni.

Öröljünk és örvendezzünk, hogy végre valahára ez a helyzet s nem fukarkodunk az elismeréssel azoknak, akiknek a béke megteremtésében részük van. Mert ma már a technikai obstrukció megszűntnek tekinthető. Véget ért a céltalan időpocsékolás, ami a magyar parlament tekintélyét szármalmas nívróra süllyesztette s a törvényhozói munkás-

TÁRCA.

Hermin.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Hermin, az udvari tanácsos lányca. vidám, mosolygó arccal fogadta az ifju zongoravestert, Fehér Bélát, a híres-neves komponistát.

»Kedves mester tudom már a »szerelem keringőt«, büszke lehet rá, hogy én voltam az első, aki betanulta a maga csunya akkordjait. El is játszottam már barátnöimnek, egészen odavoltak, pedig nem tudom, mi gyönyörűséget találnak azon az egyhangu keringőn. No de ne haragudjék, tudja jól, hogy imádom a szerzeményét.«

Az ifju nem felelt. Arca hideg, betegem komoly volt. Igénytelen külsője mintegy felmagasztalta, éghez emelte az alkotó szívet, a természet geníuszát, a lappangó, szunnyadó zsenialitást.

Az óra megkezdődött. Hermin a zongorához ült. Finom ujjai lágy simasággal siklottak végig a zongorán. A mester nézte. Vágyón. Hidegen. Olyan volt a darab eleje, mintha a hangokon keresztül, az ifju felmelegedni nem tudó szíve dobbanna meg. A lány játszott. Mintha keze a szív legtitkosabb fátyolát lebentené meg. Ő nem értett belőle semmit, csak a szépet, az áriát. A mester sokat. Kimondhatatlanul sokat. Hermin folytatta. Mintha

csöndes, elrejtett, beburkolt, fájdalmas panasz, kérés szállt volna fel a hangszerből. Az ifju nyugodt, keserű kötelességgel ütötte a taktust, szíve azonban hevült, melegült, forrott, mintha fel akarta volna szívni a lány lelkét, ajkát, szemét.

Halkult a zene. Mintha a kék madár, a boldogság madara csokolódzott volna párjával. Mintha a tisztalélt fülemile kesergett, sirt, imádkozott volna elérhetetlenül elérhetetlen magasban keringő párja után. — Majd erősült. — Mintha a bezárt szív szaggatná bilincseit, mintha a pártját elvesztő őz jajgatott, futkosott volna. A zene folyton hangzott, erősebben, szenvedélyesebben, vágyóbban, melegebben. Mintha tán iszent fujta volna hódítóan büvös sipját, a nimfák megközelíthetetlen, eszményi, szívetőlő királynőjének. Mintha a szerző zokogó, síró, jajgató áriákkal mosta volna mardosó fájdalomát, szerelmét, viszonzásra nem találó lélekgyötrelmét. Mintha abba az öt vékony, karcsu, néma vonalba, családka, tarka ideáit, lánglelkének összes parányait, szent örületét zárta volna be a mester. Mintha szerelmet kérő, viszonzzereltetel vágyó lélek, kért követelt, rimánozott volna. S a lány mintha mindjobban érezte, látta, hallotta volna a panaszkodó szívet, mintegy ujjával biztatott, buzdított, felelt, megnyugtatót, mintha viszonzszerelmet, viszonzást játszott volna a síró, a szíjaj, a boldogító billentyűkön.

A mester meg nézte, csókolta, ölelte szemével Hermin, szemének vágyó sugarai úgy pihentek, nyugodtak a lány arcán, mint a könnyű, szerelmes pillangók a virágok királynéján, istennőjén, a rózsán; a lány arca meg olyan volt, mint egy mennyei tündérkert, mint egy szűz lilium, mint egy fehér rózsza, mely boldogan nyitja meg szirmait a pillangó mézetvágyó ajkainak. — A zene halkult, lágyan, csengően gyengült, s egy méla akkorddal véget ért.

»Ugye mester meg van velem elégedve« — szölt a lány behízsgősen bódító hangján.

A mester meg nézte hosszan, nézte, lázas tekintettel.

»No megnémult« — folytatta Hermin kezét a mester vállára téve. — »Talán nem játszottam kedvére, talán nem úgy játszottam, amint érezte azt.«

»A szívet játszottad, a lelkeket öntöted játékosba isteni Herminem, a te játékos az enyém, a te szíved, a te lelke az enyém« — kiáltotta mintegy félőrlőten az ifju s magához vonva a lányt, csókolta a szemét, a haját, az ajkát, csókolta a lelkét. — »Érted akarok élni, érted külden, angyali teremtés, az én nevémmel a tiedet emlegessék, az én dicsőségemmel téged akarlak megkoszorúzni.«

»De kedves mester, drága barátom, minek ez a nagy felindulás. Hisz csak rövidlátásának tudhatja be, hogy nem győződött meg ki-

ság stagnálását eredményezte. Újból megkezdődik a munka s most már megszabadultunk az ex-lex fenyegető rémétől.

S ez a nagy eredmény még jobban kidomborítja a miniszterelnök államférfiúi nagyságát. Nem riadt vissza a harctól, de a békét többre becsülte annál. Nem ellenfeleinek letörését, hanem a parlament munkásságának biztosítását tűzte ki céljául. Amint erre alkalom kínálkozott, a miniszterelnök azt haladéktalanul megragadta.

A béke legfontosabb vívmánya, hogy a technikai obstrukció megszűnik. Ez tette lehetővé, hogy a megállapodásokhoz a kormány is hozzájárulhatott. Ezután pedig a képviselőház haladéktalanul hozzáfog a költségvetés elintézéséhez s a véderőjavaslat tárgyalásához.

Néhány szó a költségvetésről.

B. F. U. pénzügyi és gazdasági szakirója a költségelőirányzatról itt össze a napokban vagy kéthasabot, ezzel az elegáns mondattal vegye cikkét »hát kérem így nem csinálnak reális költségelőirányzatot. Ennek nem költségvetés a neve.«

Mindenekelőtt megnyugtatók a B. F. U.-ot, hogy a költségvetés bizony tökéletesen reális s a bajai pénzügybizottság igazán alaposabb és körültekintőbb munkát végzett a költségelőirányzat összeállításával, mint a hogy azt a B. F. U. hozzáértetlen cikkirója gondolja. Nem tudjuk azt sem megérteni, miért fáj olyan nagyon a B. F. U.-nak, hogy a pótdadó ezidig nem emelkedett a munkapárti rezsim alatt, hisz biztosan tudjuk, ha netalán emelkedett volna bármilyen természetszerűség követke-

tében, a B. F. U. lett volna az első, aki tele torokkal hirdette volna a munkapárti észszerűtlen, irreális gazdálkodást. De hát, mert mostanáig erre nem adódott alkalom, a B. F. U. kénytelen azért elvből rugni egyet köztve a munkapárton, mert — ugyebár — mégis csak szemelenség, hogy a pótdadó nem emelkedett s mert mindenképen érhető okokból csakis a legszükségesebb kiadásokra utalnak fedezetet a költségelőirányzatban. Ez pedig nem patáloskodás, tisztelt B. F. U., hanem meggondolt, racionális gazdálkodás, viszont az ön támadása a világrét sem hozzáférő, komoly támadás, csak csipelődzés.

Hogy bebizonyítsuk, mennyire minden komolyság nélküli a B. F. U. támadása, egyes pontonként cáfoljuk meg a vádat.

1.) A városháza javítására 600 koronát vesz fel a költségvetés s a B. F. U. ezt keveseli, valamint a bérháza szánt 400 koronát is. Tisztelettel tudatjuk tehát a B. F. U.-gal, hogy jelenleg ez is sok, mert sem a városházán sem a bérházon nem kell egy pár évig nagyobb tartozást végezni. Minek tehát fölösleges összeget előíranyozni?

2.) A Bárány szállón a folyó évben elvégezték már, még a múlt évi előirányzatról a megállapodás szerinti javításokat. Különben is az épület a kincstár részére lett felajánlva postaépületül, nagyobb változtatás tehát abszolút szükségtelenség addig, míg erre vonatkozólag a város megállapodásra nem jut. Fölsőlegesen bőséges tehát a Bárányra előirányzott 220 korona is.

3. Megtűközik a B. F. U. azon is, hogy a fűtés és a világítás költségeit is redukálták. Ezzel a műféléhorrall nagyon neveltségessé válik szegény, mert csak természetes, kisebbedik a kiadás, ha kisebb quantumot fogyasztanak valamiből. Vagy azt akarja a B. F. U., hogy amikor egy lélek sincs délután a városházán, akkor is ragyogjanak a gázlámpák és izzanak a kályhák?

4. A javításra szoruló járdákat ebben az évben mindenütt kijavították alaposan, a bel-

város utcai pedig a jövő évben a legnagyobb valószínűség szerint aszfaltírozva lesznek. Minek tehát az előirányzott összeget még megnagyobbitani?

5. A templom, a plébánia, a kántorlak, a és a tűztorony tatarozására még a folyó év előirányzatról van fedezet, s a munkálatok a jövő év tavaszán fognak foganatosíthatni még az idén megtartandó áreljárás¹ alapján. Mi a csodákat akar tehát a B. F. U. itt is még folyton előirányzatotani?

Igy fest tehát kérem a B. F. U. támadása, amelyből csak úgy sugárzik a hozzáértelenség.

Végül a jövedelmek fokozására buzdít a B. F. U. Hát kérjük szeretettel a B. F. U. gazdasági szakiróját, sziveskedjék a mi városunk jelenlegi viszonyai mellett megjelölni azokat a módokat, amelyek szerint a jövedelmet fokozhatnók. Mert támadni, gyerekesen könnyű, de meg nem lévén jövedelmi forrásokat forszirozni deus ex machináként, már nem is gyerekeség, hanem okatlan, handabandázó szószátyárkodás.

H I R E K.

— Uj doktor. Posta Sándor földinket, a bajai társadalom közkedvelt tagját tegnapelőtt avatták doktorrá a kolozsvári egyetemen.

— Gyászünneplé. A ciszt. rend bajai kath. főgimnáziuma 1911 november 16-án az intézet kegyurának a tanuló ifjuság szerető atyjának, b. emléktű Vajda Ödön zirci apáturnak emléktűt üli meg. Az emléktűnnepe d. e. 9 órakor a megboldogult lelki tüvéért mondott ünnepléses gyászmisével kezdik, amely után az intézet tornatermében a tanulójuság gyászünneplét rendez, melynek műsora a következő: 1. Gyászdal. Bordeaux Gézáól. Előadja a főgimnáziumi énekkar. 2. Apáturunk emlékére. Károly Ignác költeménye. Szavalja Szeczler József, III. oszt. tan. 3. Emlékbeszéd. Mondja Werner Adolf dr, igazgató. 4. Erzsébet imája. Wagner Richardtól. Előadja a főgimnáziumi zenekar. 5. Gyászünnepen. Költe-

mondhatatlan szerelmemről. Hiszen mióta tanit, csak a zenének élek a maga kedvéért, csak érted élek, csak neked élek, a te neved az ideálom, a te zenéd a mindenem, a te jövőd az eszményem» felelt Hermin Fehér mellére hajtva barna fejét.

Az ifjuban már győzedelmeskedett a most már szerelmes zongoramester. Nyugodtan beszél.

»Ugy-e vársz reám míg ember leszek, míg méltó leszek hozzád, míg felemelkedem hozzád? Ugy-e boldog leszel velem, mint a híres, magasztalt Fehér felesége? Imádni fogjuk egymást, szeretni fogjuk egymást halálig. Beutazzuk a világot, a modern Páris-t, a szerelme-seknek, a nekünk való tengerpartot, az olajfás, szerelmes Olaszországot, s mindenütt szeretni fogunk, mindenütt bálunkat minket, magasztalnak téged egyedül magadért, büszkék lesznek rám, nem szerzeményeimért, érted, egyedül érted. Szerelmünk plátói lesz, csakis egymásnak élünk, távol, félrevonulva, elrejtőzve a féltékeny, kapzsi világtól. S amint így beszélt, mintha szebb, férfiasabb lett volna, mint egyébként.

Hermin hallgatta, áhitattal, mohón hallgatta minden szavát. Szívében pedig dúló, sötét csatát vívott a szerelem és nő. Az utóbbi nyerte meg a harcot. A hű, a tetszeni akaró. A nő.

»És megyünk a grófok, a hecegek, fejedel-

mek udvarába pálmáért, babérodért. A királyné kinttűnt megszólításával, s amíg te zongorázol, bizalmasan kérdez engem multad, multam felől. Meglátod nem vallasz velem szegényt. És ő ki bizonyan kényszerűségből ment urához, hogyan fog irigykedni, ha megtudja mily boldogok, mily megelégedettek vagyunk. S pénzünk lesz igen sok, úgy élünk mint bárók, nem törődve senkivel, lesz szép fogatunk, garazunk szép, diszes palotánk, hová arisztokraták, főurak fognak járni. Ah, mit is beszéllek, de hogy járnak, magyarnak élünk, meg . . . talán kis fiunknak, gyermekünknek. De most már menj kérek, mert feltűnik papáéknak hosszas óraadásod. Ergo: tanulsz, sietsz készenlenni, én pedig várok. Esküszöm: várok.»

»Én pedig hitemre fogadom, hogy magamévá teszelk, feleségem leszel, kitartok érted.«

Hosszu szivből jövő csókkal váltak el, édes, hosszantartó, igaz csókkal . . . mely szerelmüknek, oly szépen tervezett frigyüknek, halál himnusza, halotti indulója lett.

Hermin pedig, ki ily modernül hidegen beszélt legszentebb érzelmeiről, goodolkozott, visszaidézte lelkébe a párbeszédet. De nem bánta meg amit mondott. Szerette F-éért.

A zongoramester a következő napon sürgöny hirta falujába, édesanyja koporsójához. Eltemette. Azután pedig sietett, rohant külföldre szavát beváltani. Kűdeni. Emelkedni.

Érte. Négy évig remélt, bizott, harcolt a multért a jövő érdekében. — Hermin pedig felejtett jobban, végképp, szeretett újból, igazán, hűen . . . mint felesége egy főhadnagynak, mint gondviselő, szerető . . . anya.

Nagyhangu hirdetések, óriási szinlapok hirdették az új, világhírt operettet, a »Szerelmek keringőjét«. Hermin ura kedvéért elment színházba. A főhadnagy élvezte, lelkelve hallgatta a mennyei, földöntuli áriát, azokat a siró, könyörgő, visszavágó, nem felejtő akkordokat, melyeket felesége nem ismert meg vagy nem akart megismerni. Az előadás végével mindenki a daraból beszélt, annak páratlan fenéséget magasztalta, fonta Hermin megálmódott koszoruját, dicsőséges babériját a még külföldön tartózkodó, boldogan remélő Fehér halhatatlan fejére.

»Nekem felejthetetlenül kellemes estét szerzett, ezen páratlan operett. Remélem magának is? — szót a főhadnagy.

»Mondhatom — felelt Hermin — igen egyhangu volt, külfömben ugy emlékszem, hallottam ballás koromban, egy falusi cirkuszban, nyaralásunk alkalmával a középső részét, nem volt benne szín, lélek.«

Te kinek utját szines, dicsőséget jelentő virággal hintik, áldozat, vagy boldogtalan letél, fel nem támadó halott vagy. Turly.

mény. Szavalja Tury Tibor, VIII. o. tan. 6. Kit szívünk hön ölel. Mihályi Károlytól. Eödjára a főgimnáziumi énekkar.

— **A leányegyesület teaszurja.** A leányegyesület ezidei első teaszurját 19 é. délután 5 órakor tartja meg a Nemzeti Szállóban. Az első zsuron Marcell Blanka, Weidinger Margit és Germany Gyula zenetanár fognak közreműködni.

— **Kitüntetés.** Öfelsége Schnetzer Ferenc vezérkari alezredes a III. oszt. vaskorona renddel tüntette ki. Őszinte örömmel regisztráljuk ezt a kiváló földinket legmagasabb helyről ért kitüntetését, amelyet Schnetzer Ferenc par excellence kiváló katonapedagógiai tudásával és érdemeivel is megérdemelt. A kitüntetés hire nemcsak városunkban, hanem mindenütt t. h. Schnetzer Ferencet ismerték, őszinte örömmel keltett.

— **Kinevezés.** Szemző Gyula főispán dr. Sztarler Miklós orvost. Újvidékről a bajai kórházba alorvosnak nevezte ki.

— **Elutasították a zombori petíciót.** A Kuria ma hirdette ki ítéletét Konyovics Dávid dr. munkapárti képviselő zombori mandátuma ellen benyújtott petíció jogában. A Kuria a petíciót elutasította s a petíció aláíróit 33,300 K költségben marasztalta el.

— **Jön a télpóz.** Ki-ki gondoskodik idejekorán tüzelő anyag szükségletéről. Szenet kokszt, brikettet jutányos árban és legjobb minőségben szállít egész wagonokban Klár Andor Részvénytársaság Debrecen.

Esztetikai érzékünk nevelése.

V.

Aki a tucetregények olvasásához hozzácsokolt, annak idegrendszeré olyasféle hajlamra tesz szert a szenzációs jelenetek és kalandok ingerlése folytán, mint a nagyfokú alkoholt élvezőké. Szenvedélye fokozódik a dispoziációt létesítő ok iránt, az ellenkezője iránt pedig érzéketlenebb és eltoplultat tesz. Az ilyen embereknek nincsen érzékük a művészi alkotások pszichológiai finomságai, a lelki elmélyedések s azon illatos szinpompa iránt, mely az egészen elomlik. Az iránt, ami igazán gyönyörködtet, ami felemel, ami nemesít. Az iránt, amiért egyesek még a vallás pótlására is alkalmassnak találják a művészetet. Goethe »Willhelm Meister«-je, Scott Walter, Kemény Zsigmond, Freytag Gusztáv, Tolstoj, Dickens, Eötvös, Fogazzaro legjobb alkotásait, hogy éppen példát mondjak, az ilyenektől nem kell félni. Egy tagbaszakadt ör álljtót s tiltja a bemenetelt: az unalom. Végtelenül unalmasak ezek nekik, így mondják.

Pedig hát újra mondom s a legnagyobb esztetikussal ismétlem, hogy a művészi alkotásban még sem a világból felkínálkozó tárgy a fő, de még a tárgyatlan problema sem. Csak akkor találta el igaz tárgyát alkotásának a művész, ha magának van még hozzáadni valója, mondja Goethe. Nem a tárgy teszi a művészt, a költőt, hanem az, hogy mit csinál belőle, mondja Schiller.

Eszméket, a legmélyebb gondolatokat, nemes s életbevágó irányelveket mindenki találhat bőségesen a szellemi élet országútján. Aki irántuk érdeklődik, aki bármint irányu tudni vágyását kielégíteni kívánja, forduljon a különböző filozófiai, teológiai, társadalomtudományi vagy történelmi könyvekhez. Sokkal világosabban s az igazság sokkal nagyobb valószínűségével kaphat ezekből feleletet, mint a leg-

naturalisztikusabb regényből. Ha valakit az élet árnyoldalai érdeklik, lásson a különböző címen megjelenő pszichiatrikus művekhez, vagy menjen a főváros valamelyik éjjeli menedékhelyére, vagy a kórházak és elmegyógyintézetek egyes osztályaiba, de ne kívánja, hogy a művészet találja fel neki mindezeket a maguk vastag drasztikus valóságában.

A művészetben a művészi alkotás a fő. A nem művészi produktumot már a következő generáció nem fogja érdemesnek tartani az elolvasása s nevet rajtunk, akik esetleg felkaroltuk.

Ha megértjük a művész teremtő eljárását s bele tudjuk magunkat élni, majd azt mondtam, ha utána tudjuk teremteni alkotását, akkor fogjuk gyönyörrel élvezni.

A legjelenteklenebb, vagy esetleg más szempontból bántó tárgyú regények is művészi alkotások lehetnek, ha különben a esztetika szabályai szerint alkották. Handel Mazzetti »Jesse és Maria«-ja művészi alkotás. Fogazzaro »H. Santo«-ja is. Nem az elsősorban fontos, hogy a kath. vagy protestans e a kiválóbb benne, hanem a cselekvény nagyszerű konstruálása, minden egyszerűsége mellett is az egészen előntő báj, az a megmagyarázhatatlan kellem, melyet élvezünk, az a plasztikus természetessége, mely személyi jellemét tetteikből, beszédükéből a költő elbeszéléséből megismerteti velünk. Olyan szép a művészi regény, hogy nincs szükségünk Babics felszólítására, kezd előről. Kopogtat az újra meg újra könyvszekrényünk ajtaján mindaddig, míg ismét elolvassuk.

Persze erre rá kel magunkat nevelnünk. Ha az általában elismert klasszikusokat szellemi refleksióval elvassuk, akkor legjobb uton haladunk. Beszélhet nekem bárki, amit akar az emberiség évezredek ítélete ellen nem fogadok el semmit szépnak, semmit művészetnek, ha bizonyos körök még úgy rajonganak is érte.

Mindenkinek ajánlanám tehát, hogy izlése fejlesztését ne Bródy Sándorra, de még Jókai silányabb darabjain sem kezdje, hanem az ugynevezett klasszikusokon. A többire rá ér aztán, ha még lesz kedve. Klasszikusnak mondom a szellemileg nagykoru ember művészi alkotását, melyet tudatos tervszerűség, egység, az általános emberi s az ideiglenesen tületeredő, a tulcsapongó fantázia és érzelem korlátozása s a nagy művészi érzék jellemez. A klasszikus ellentéte az ifju éretlenségnek, a homályosságának, a burkoltnak, a bonyodalmasnak, a kiforratlannak. Igazán szép csak az, ami érdeke nélkül szellemi élvezetünkre szolgál. Ez nemesít, ez tisztít, ez felemel. A szépség meghatározásához semmi köze az érzéki vagyó tehetségnek. Zeuxis szőlőjén bizonyára nem esztetikai élvezetből csipkedtek a galambok. Emberhez illő, hogy ne érzéki vagyai vezessék élvezeteit.

Befejezzük. Talán nagyon is ideálisoknak tetszettek követeléseink? Nem tehetünk róla. Ha nem a mi értelmünkben vett hatásokat szolgálja az irodalom, ha az olvasóközönség nem elsősorban a művészi szempontot tartja zsemei előtt regényei megválasztásában, akkor igazva van Carlylenak, hungar az irodalom, de ne is kívánja a közönség, hogy magasabb irodalmi műveltséget tulajdonítsunk neki mind a hontentőttáknak vagy zulu kaffereknek.

Vége.

Delta.

Felolós szerkesztő:

S Z I R M A I V I D O R d r.

8780/1911. ad. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíróság, mint telekennyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést dr. Nicolaus Béla bajai ügyvéd javára Csernák Ferenc gyám által képviselt kiskoru Csernák Katalin nagybaracscai lakos ellen 240 korona tóka, és ennek 1910. február 23-tól jár. 8%, kamatai 60 korona 20 fillér eddig 25 kor. ezuttal megállapított, valamint a még felmerülő költőségeknek, kielégítése végett az 1881. évi LX. törvénycikk 144. és következő §-ai, valamint az 1908 évi 41 t. c. 21. §-a alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbírószág területén lévő nagybaracscai 444. sz. betéti A. I. 1.—2. sorsz. 491. hrsz. 266. ö. i. számú 150 négyzetű területi beltelek házára és a 492. hrsz. 232 négyzetű területű kertre 934 korona kikialtási árban ezennel elrendeli és annak nagybaracska községhezánál 1911. évi december hó 2-ik nap-jának d. e. 10 óráját kitűzi.

Az el árverezendő ingatlanok a kikialtási ár felénél alább eladatni nem fognak.

Árverezők a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevő a vételárát három egyenlő részletben és pedig az első részletet 15 nap, a másodikat 30 nap, a harmadikat 45 nap alatt, mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adóhivatal, mint bírő letéptetárnál az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapcsán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

A kir. járásbírószág mint tkvi hatóság.

Baja, 1911. évi augusztus 30 án.

1338

Dr. Rácz, s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelűl: Varga, tkvezető.

24965/1911.

kig. szám.

Hirdetmény.

Pest Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottsága folyó évi október hó 12-én tartott üléséből 6585 kib. 1911. szám alatt kelt véghatározatával a felebbezések elutasításával helybenhagyta Pestvármegye alispánjának folyó évi 12720. sz. alatt a Pestvármegyei Dunavölgyi Leccsapoló és Öntöző Társulat vízműveinek engedélyezése és gyakorlatának szabályozása tárgyában az 1885 évi XXIII. t. c. 165. §-a alapján hoyott s a kiadandó engedélykírat alapjátul szolgáló véghatározatát általánosságban indokainál fogva, részleteiben azonban ezen másodfoku véghatározatában megjelölt beszárolsokat illetőleg változtatásokat rendelte el.

Pestvármegye alispánjának f. évi október hó 28-án b. 36229. kig. 1911. sz. alatt kelt átiratival szabályszerű meghirdetés végett megküldött ezen véghatározat az 1885. évi XXIII. t. c. 157. §-a, illetőleg az 1901. évi XX. t. c. 2 §-ának b), pontja értelmében f. évi november hó 10-ét kezdve 24 íg bezárólag oly figyelemzetéssel tétetik közszemlére a városi gazdasági hivatalban a délelőtti hivatalos órák alatt betekinthevés végett, hogy ezen másodfoku véghatározat ellen az egyenként értesítettek részéről a kézbesítés napját követő naptól számított 15 nap alatt a közhirdetés utján értesítettek részéről pedig meghirdetésétől számítandó 15 nap alatt Pestvármegye Alispán utján a Földművelésügyi m. kir. Minist urhoz felebbezés nyújtható be.

Baja, 1911. november 4-én.

Földgörmester helyett

Erdélyi Gyula

lőjegyző.

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

Hirdetmény

a házberjövdelem bevallása tárgyában.

A házberadó 1912. évre való érvénnyel kivétel nélkül, az ezen kivétel alapjául szolgáló házbervallomási ívek benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1911. évi 110.036 szám alatt kiadott rendeletével az 1911. évi november 30. terjedő időt tűzte ki.

A házadóról szóló 1909. évi VI. t. c. z. 46. §-a értelmében a bevallás annak a községnek előjárságánál történik, a melynek területén a ház fekszik.

A házberjövdelem bevallására kötelezve van:
a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyunközösség esetén az összes tényleges birtokosok;
b) a házörzösségnél annak feje;
c) nem önjogi, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Ha a közös tényleges birtokosok közül csak egy ad valómást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos vagy hasznélvező), illetve a törvényes képviselő a házbervallomási ívet meghatalmazott által is kiállíthatja, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A bélyegmentes meghatalmazás kiváratva felmutatandó.

Felhívhatnak tehát a vallomáadásra kötelezettek, hogy a házbervallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki, s azt a (városi adóhivatalnál) legkésőbb november 30-ig nyújták be.

A bevallás tárgyát a házak évi nyers bérjövdelem képezi. Nyers jövdelemnek tekinthető együtt minden, amit a bérítő a bérlettárgy használatá fejjében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesíteni tartozik.

Ide számítandók különösen:

1. a szoros értelemben vett lakbér;
2. a természetbeni szolgáltatások, a tulajdonos helyett fizetett kárbitosítási díjak, állami, helyhatósági s egyéb adók azoknak az összegeknek kivételével, melyeket a bérítő községi adó fejében házberfillek elnevezése alatt, vagy más községi lakásadó címen fizet, ha a bérbeadó ezeket az összegeket elkülönítve mutatja ki, vagy bérvallomásában oda nyilatkozik, hogy a mellékjárlékaival együtt bevallott nyers jövdelemben a házberfillek már bennfoglaltaknak;

3. azok az összegek, melyeket bérbeadónak a bérítő háztartása keretében vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más ilyenmű mel-lékültségek címen fizet, ide nem értve a ház gondozásával megbízott egyéneknek a bérítő részéről külön fizetett, akár előre meghatározott járandóságokat, továbbá a lakás világításért és fűtésért külön megállapított összegeket, végül a bérítő mint üzlettulajdonos által üzlete csejzaira felhasználát viz után fizetett vízvezeték díjakat;
4. azok az összegek, melyeket a bérítő a bérbevető ház vagy lakrészek állandó átalakításának vagy karbahelyezésének költsége fejében a bérbeadó beleegyezésével sajátjából oly jeltétel alatt előlegezteti, hogy e költség visszaterüléséig készpénzben aránylag csekélyebb összegű lakbért tartozzék fizetni. Ha e költség visszatérítése a szerződő felek által több évre osztható fel, a költségeknek csak ama része számítandó a nyers jövdelemben, mely a megállapított felosztás szerint az illető évre esik.

Általános házberadó alá eső helyeken a házirtokos által használt vagy másnak ingyen átengedett épületeknek, illetve épületterezeknek nyers házberjövdelemé gyánant a bérbeadás esetén elérhető haszonérték (bérérték), az úresen által lakásoknál pedig az előző évi adóalapot kell bevallani.

Üzletfelszereléssel, földbirtokkal, házi kerttel vagy egyéb dolgokkal és jogokkal együtt bér-

beadott házaknál vagy lakrészeknél nyers jövdelemnek az az összeg vallandó be, mely házbér címén a bérszerződésben külön kitüntetve van.

Butorzzal együtt bérbeadott lakrészek bérbeadott lakrészei bérjövdelemét minden levonás nélkül kell bevallani, a melyből azonban a butorzzal elhasználása fejében 30%-ot a kivető közegek fognak leszámítani.

A bérlők a vallomási íven bizonyítják a vallomás helyességét, nevüknek a vallomáadásra kötelezett felhívása folytán a megfelelő rovatba történt bejegyzése által. Ez a bejegyzés a bérösszeg beírása előtt tilos.

A felek a házbervallomások beadásáról elismervényt kérhetnek.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, a kivetés során megállapított házberadónak 1%-át, ha pedig a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 4%-át fizeti pótlék fejében.

Ha a vallomáadásra kötelezett a vallomási ívet a bérösszegnek beírása előtt iratja alá bérlijével, annyszor büntetendő 5—200 K-ig terjedő rendbirsággal, a hány bérlijénél ezt elkövette. Hasonló rendbirság alá esik a bérítő is, ha a vallomási ív aláírását elfogadható ok nélkül megtagadja.

Bérlijét büntetendő, vagyis jövdeki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házberjövdelemre vonatkozó vallomási ívben adóköteles jövdelemet szándékosan elhallgat, vagy abban tudva valótlan vagy szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrovidításra irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrovidításra alkalmas. Ha ennek a kihágásnak elkövetésében a bérítő is szándékosan résztvesz, ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Sajékoszról szdgáljon végül, hogy a vallomáadásra kötelezett a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körölmény, hogy a vallomási ív részére hivatalból kézbesítve nem lett.

Kelt Zomborban, 1911. évi október hóban.

f. m. kir. pénzügyigazgatóság.

Tisztítsd csak

Globus

Tisztító kivonatnal

a világ legjobb fém-tisztítószere

1243

Brády-féle Gyomor-cseppek

a Máriacelli Szűz Mária védjegygyel ellátva, melyeket »Máriacelli gyomor-cseppeknek» nevez a nép, 30 esztendő óta ugy beváltak, hogy nélkülözhetetlen minden háztartásban. E cseppeknek utólráhetetlenül jó hatása van emésztési zavaroknál azután pártalan gyomororrontás, gyomorérges székrekedés, fej- és gyomorgöresök, emélgység, szédülés, hányás, álmatlanság, köllka, vér-szegénység, sápkör stb. ellen.

Kapható minden gyógyszerárban. Egy nagy üveg K 150, kis üveg 90 fillér, 6 üveg K E 40, 3 nagy üveg 4 80 beküldése után küld franco

BRÁDY K. gyógyszerész a Magyar királynak
Bécs I. Fleischmarkt 2. Dpót 5.

Ögyeljünk a védjegyre amely a Máriacelli Szűz Mária ábrázolja, a vörösrózsán csomagolásra és az aláírásra, amely az oldalt levő kép másolata és utasítunk vissza minden másolatot. 1374

Aki gyomor-fájós, bélbeteg, étvágytalan. Iesoványodáshoz hajlandó, használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schauemann gyógyszerésztől Stockerauban,
Aki szabályozni és épségben tarani akarja a jó emésztését, használja a Schauemann-féle gyomorsót, tapasztalnia fogja, hogy más szerek ellenében mily jól éri magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölbalegea gyomorssavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 kor. 50 fill.

Gyomorsó-pasztilák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ára tarolynként 3 phiolával 4 10 gyomorsó-pasztilával kor. 1.50. Postai szétküldés legkevesebb 2 doboz megrendelésnél utánvéttel

SCHAUMANN gyógyszerész

1010

Stockerauban.

Hygienikus óvszer különlegeségek!

Valódi francia és amerikai gyártmány
eredeti csomagolásban.

Orvosilag ajánlja! Feltétlen megbízható!

Ujdonság! Fatime I. II. min. Ára tüként 6, 8 K.

Semiramis I. II. » 10. 12 »

Ezen új és modern technika szerint készült férfi óvszer különlegeségek az összes eddigi gyártmányokat felülmúlják. — Kizárólag nálam kaphatók.

UJ! »AUTO VAGINAL SPRAY« UJI a legmodernebb és legkényelmesebb női óvó

különlegesség.

Ára 15 kor. Szétküldés titoktartás mellett. Kérje ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrav. ellátot legúj képes árjegyzékemet.

KELETI J. orvos-sebészeti műszer és gummi, miáruk gyára.

Budapest IV. Koronaherczeg-u. 17. Pr.

Alapítattott 1878. Telefon 13—76.

Képviselet minden városba magas jutalékkal felvessz.

829. szám.

Pályázati hirdetés.

A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 1911. évi 126128. szám alatt kelt rendeletére a bajai m. kir. állami tanítóképző-intézetben és az ezzel kapcsolatban internátusban a 1910/1911. évi január hó 1-től december hó végéig terjedőleg a bennlakó tisztviselők, 150 tanítónövendék és a cselédész köztartása részére szükséges élelmészeti cikkek, nevezetesen a

marha és borjúhús szállítására

pályázatot hirdet az intézet igazgatósága.

A naponként 40—50 kg. marha- és borjúhús szállítására vonatkozó ajánlatok »Ajánlat az állami tanítóképzőben szükséges marha és borjúhús szállítására« felirással, legkésőbb f. évi

november hó 15-én

délelőtti 12 óráig az állami tanítóképző-intézet igazgatóságánál benyújtandók.

Baja, 1911. évi november hó 5 én.

Scherer Sándor

igazgató.

1380

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziiszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyított közsévennél, osztrák és meglüféknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. **D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“**, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség
és elnyájkódás ellen gyors, biztos hatásúak

EGGER
mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitanó ízűek.
Dobozba 1 és 2 K. Próbadozob 50 fillér.
Fő és szállítási raktár:
NÁDOR GYÓGYSZERTÁR
Budapest, IV. Váci-körút 17.

Megfojt ez sz
átközött köhögés.

Baján: Gyermati Emil, Hübner László,
dr. Makrey László, dr. Szauroczy L.
gyógyszerertárakban.

Éljen!

Egger mellpasztillája
csakhamar
meggyógyított.

Hét fontos cikk

Szén,
Mész,
Cement,
Gipsz,
Mütrágya,
Nyersolaj,
Gépolaj,

legjobb beszerzési forrás:

Klár Andor Részv. Társ.
DEBRECEN, Plac-utca 77. szám.

Bankosztályunk bankügyleteket,
mészaki osztályunk mészaki ügy-
leteket bonyolít le. 1348

Brüsszel & Buenos Aires 1910. 3 Grand Prix.

— Az eredeti Wolf szerkezetű —

szab. túlhevített gőzzel működő lokomobilok

szetepmentes szabatosági vezényművel, 10-800 lóerőig terjedő teljesítménnyel, igen nagy gazdaságosságuk, kiválócságuk és könnyű kezelésük által elismert világhírűek és minden üzem részére a legelőnyösebb erőforrási képezik.

MAGDEBURG-BUCKAU
budapesti képviselősege: Boros Artur okl. gépészmérnök
Nollanbiller u. 33.

R. WOLF

Összegyártás 800.000 lóerőn felül.

1826

Csinos kivitelű
n é v j e g y e k
rendelhetők lapunk kiadóhivatalában

Szőrme áruk óriási választékban.

Boák és muffok, skouksz, alacska és fehér róka, perchia, marmota, és moufonok minden színben.

Kabátbélések, gallérok és sapkák. 1865

Bélelések és alakítások legujabb mintára készítettnek.

Kalász-féle kalap és sücs-áru üzlet Baja.

Miért nincs az idén Baranyában kolera?

Mert mindenütt a közkezdveltségü

pécsi tettyei kristálytisztá üditő és borvizet itták,

mely nemcsak a legolesőbb, hanem a legkellemesebb izü asztali viz. — Úrszer fertőző betegségek ellen.

Főraktár: ifj. Cserba György fűszerüzletében.

Ára palaekeserével: 1/2 liter 18 fillér. — 1 liter 24 fillér. — 1 1/2 liter 32 fillér. 1362

Csak a
minőség

révén lett
világnirü
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
**Palma kaucsuk
ágybetét**
minősége
elsőrangú

19341. szám.

kig. 1911.

Árlejtési hirdetmény.

A városi közkórház részére 1912. évi január hó 1-től december hó 31-ig terjedő **egy évi** szükségletre szállítandó s alant felsorolt **élelmi cikkek** továbbá 1912. évi január 1-től 1914. évi december hó végéig terjedő **három évi** szükségletére szállítandó **kötszerek** szállításának biztosítása végett a városi gazdasági hivatalnál **folyó évi november hó 28-ik napján d. e. 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok** elfogadása mellett árlejtés fog tartatni. A hazilag előállítható és hazai termékből beszerezhető összes szállítandó cikkek **hazai származása** a szállítás alkalmával vállalkozó által igazolandó.

Az összes vállalatnál ezen hirdetmény szerint az alábbiakban feltüntetett egy évi szükséglet után az ajánlatok minden egyes cikknél **egységár** mellett teendők s az ennek alapján ajánlattevő által kiszámítandó egy évi vállalati összeg 5 (öt) százaléká **bánatpénz** fejében készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árlejtés előtt a **városi házi mint letétpénztárnál letétbe helyezendő** és a hivatalos letéti nyugta az ajánlatához csatolandó.

Ezen bánatpénz egyszersmint a vállalat lejártáig mint óvadék fog szolgálni.

Az I. és II.-od rendű mullnál határozottan kiteendő az ajánlatokban, hogy az ajánlattevő által beküldendő és ajánlatához csatolandó -cmként hány szálát tartalmaz. A gyapot egy kilogrammos hengerelt csomagokban szállítandó.

A szállítandó cikkek egy évi előirányzati szükséglete csoportok és mennyiségek szerint a következők:

I.		7. Körülbelül	170 kgrm.	Kávészinehagyott nagyszemű Neilgiri.
1. Marhahus	körülbelül 16000 kgrm.	8. "	1000 "	Szilva, szárított boszniai ^{90/100} 25 kgr. ládákban
2. Borjúhús	" 2000 "	9. "	200 "	Szilvaiz
3. Marhatüdő	" 250 "	10. "	170 "	Pótkávé frank ^{1/2} kgr. dobozokban
4. Birkahús	" 400 "	11. "	30 liter	Olaj aixi legfinomabb
II.		12. "	30 kgrm.	Paprika szegedi gulyás
1. Körülbelül	1500 kgrm. Sertéshús	13. "	30 "	Bors, fekete egész singaporé
2. "	2500 " Sertézsír	14. "	15 "	Bors szegfü egész
3. "	100 " Nyers kolbász	15. "	10 "	Chokolade, pozsonyi háztartásbéli
4. "	50 " Véres hurka	16. "	10 "	Mandola, egész bari
5. "	50 " Sertéssajt	17. "	10 "	Mogyoró feltört levantini
6. "	200 " Szalonna	18. "	10 "	Mazsola Karaburnoi
7. "	20 " Párizsi kolbász	19. "	10 "	Fekete szőlő, tisztított
8. "	40 " Füstölt sonka	20. "	10 "	Fahéj, egész
9. "	20 " Főtt sonka	21. "	50 "	Köménymag, hollandi
10. "	10 " Egyes felszelt	22. "	180 "	Mák, orosz (kék)
11. "	30 " Kocsonyahus	23. "	2400 "	Só, fehér, darált, asztali
12. "	15 " Töppörtyű	24. "	10 "	Thea, császárszevrek
13. "	50 " Sertéstüdő	25. "	15 liter	Rum, cuba 60%
14. "	800 pár Tormás	26. "	150 "	Borszesz 90%
III.		27. "	90 "	Denaturált szesz 90%
1. "	12000 kgrm. Félfehér kenyér	28. "	480 csmg.	Cocus szappan 400 grm. I. minőség
2. "	30000 " Félrozs kenyér	29. "	1200 kgrm.	Mosószóda jegeces
3. "	160000 drb. Friss kifli és zsemlye, utóbbi 80 grm. súlyban	30. "	100 "	Szappanszóda 90%
4. "	4000 " Egy napos kifli és zsemlye	31. "	50 korsó	Kékitő, Müller-féle
IV.		32. "	30 kgrm.	Keményítő, fiemei, rizs
1. "	1000 kgrm. I. számú buzaliszt	33. "	24 csmg.	Gyertya I. stearin 6 ⁰⁰ 560 gr.
2. "	4000 " III. " "	34. "	24 ktg.	Gyufa, schvéd
3. "	4000 " VI. " "	35. "	24 "	Gyufa, rózsa szalon 56 os
4. "	360 " Buzadara	VII.		
V.		"	100 mtm.	Szalma, nyomtatott
1. "	50000 liter Tej	VIII.		
VI.		"	3000 üveg	Szikviz
1. "	1200 kgrm. Lencse stokerani 5%	IX.		
2. "	900 " Borsó stokerani 5 V ^{1/1}	1. "	10000 mtr.	Mull, I. rendű ^{12/12} ☐ -cm. szál
3. "	2500 " Bab fehér apró	2. "	10000 "	Mull, II. rendű ^{9/8} ☐ -cm. szál
4. "	300 " Árpagyöngy 2 B.	3. "	600 kgrm.	Gyapot, I. Bruns zsirtalanított
5. "	1200 " Rizs egész fényezett Rangon.			
6. "	2000 " Cukor ^{a) finomított I. süveg} ^{b) I. kocka 5 kgr. doboz}			

Baja, 1911. évi október hó 11.

Weisz Nándor,
tanácsnok.